ఆనందరావూ - తిరుపతి యాత్ర

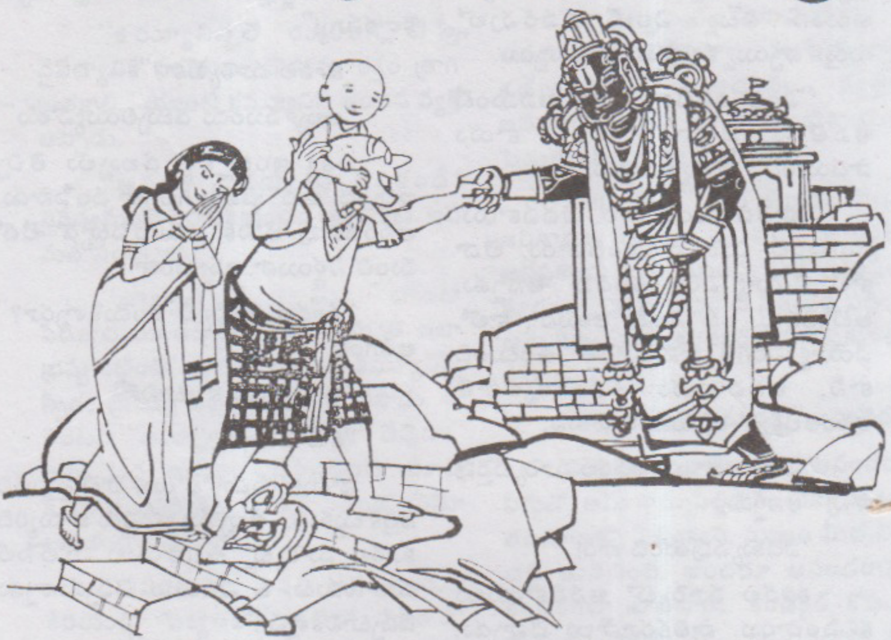

ఎట్టకేలకు అంగీకరించాడు ఆనంద రావు భార్య మాటని.

పెళ్లయిన ఆయిదు సంవత్సరాలలో రెండు సార్లు అబార్షన్లయాయి అనంత లక్ష్మికి. అందుకే, గర్భం నిలిచి మగపిల్లాడే పుడితే ఏడూళ్ళు భర్తచే జోగి దండిస్తాననీ - తిరుపతి కొండకు నడిచి వస్తామనీ - కొండమీద దొర్లిదొర్లి ప్రదక్షిణలు చేస్తానని ఆమె మొక్కుకుంది. ఇంకపుట్టిన పిల్లాడికి దేవుని పేరే పెడతాననుకోవటం మామూలు విషయమే.

అయితే-

ఏడూళ్ళు - అందునా - పరిచయంలేని ఊళ్లలో జోగి దండటానికి ఆనందరావు సుతారామూ అంగీకరించలేదు మొదట్లో. తరువాత గునిసాడు. ఎలాగో - రాత్రి ఎన్నో రకాలుగా కితకితలు పెట్టి భర్తని ఒప్పించింది. అనంతలక్ష్మి.

చివరకో శనివారం, ఆఫీసుకు సెలవు పెట్టించింది. బ్యాండు మేళం నుండి ఓ బ్యాండు వాణ్ణి కుదిర్చింది. శనివారం ఉదయాన్నే లేచి భర్తకి తలంటిస్నానం చేయించింది. శ్రీనివాసుని ఫోటోకి పూజచేయించింది. కొబ్బరి కాయ కొట్టించింది. హారతినిప్పించింది. పట్టు పంచె కట్టించింది. భుజం మీద ఉత్తరీయం వేసింది. నిలువునా కుంకుం బొట్టు పెట్టింది. దేవునికి దండం పెట్టి సాగనంపింది.

వెళ్ళేటప్పుడు బ్యాండు అబ్బాయికీ మరీ మరీ చెప్పింది. "నాయనా, ఈయనకి అసలే మొహమాటం, జాగర్తాచూస్కో." అని. దగ్గర్లోనే ఉన్న పల్లేటూరుకు ఏడో గంటకి చేరుకున్నారు.

ఊర్లో అడుగు పెట్టి-

ఓ గుమ్మం దగ్గరకెళ్ళేసరికి ఓ ముష్టి బృందం - "రామ నామము - రామ నామము

రమ్యమైనది రామనామము - అండ పిండ బ్రహ్మాండమందున అమరి యున్నది రామనామము" అని పాటలు పాడుతున్నారు. ఆ ఇంటి ఇల్లాలు వచ్చి

"ఇదిగో ఈ రూపాయి మీ పది మందీ సర్దుకోండి'' అంది. వాళ్ల గొణిగారు సణుక్కున్నారు. రూపాయి పట్టుకుపోతూ.

"ధరమ తల్లి, పావలాలకే ఠికాణా లేదు. పది పైసలంట పది పైసలు. నువ్వుచ్చు కున్నావు గానీ నా నయితే ఇసిరి కొడుదును" అంది అందులో ఓ ఆడది.

ఆ తరువాత లైన్లో ఉన్న ఆనంద రావుని చూసి "నలభై పైసలుంటే ఇవ్వు. ఇదిగో అర్ధరూపాయి" అంధి.

"అది కాదమ్మా. నేను ముష్టివాణ్ణిగాను, జోగి ఏడూళ్లు దండి తిరుపతి వెళ్తానని మా అవిడ మొక్కుకుంది."

"ఆఁ.. నీలాటి వాళ్లు తొంభయిమంది ఇలాగే అంటారు. దేవుడు పేరుతో ఇదో ఘరానా మోసం. ఏం చేస్తాం? ఆ అర్ధా పట్టుకెళ్లు" అని విసురుగా గేటు తలుపు వేసి ఇంట్లోకెళ్లింది.

ఆనందరావు మనసు చివుక్కుమంది. ముఖం ఎర్రబడింది. బ్యాండబ్బాయి గమనించి "పరవానేదు బాబు! ఆ పాపం అమెదే'' అని ముందుకు నడిచారు. ఏ ఇంటికెళ్లినా చీదరింపులే. ఒకరేమో "దున్నపోతులాగా ఉన్నావు. మీకిదేం పోయే కాలం?'' అని తిడుతూ రూపాయో, అర్ధో విసిరికొడితే - మరొకరు "అలా వెళ్లు నాయనా, చెయ్యి ఖాళీలేదు'' అనేవారు.

మొత్తం మీద ఏడు శనివారాలూ - తిట్లు కాస్తూ ఏడూళ్ళు తిరిగితే ఆ దండిన డబ్బు బ్యాండు వానికే సరిపోలేదు.

పూరీ తిరుపతి ఎక్స్‌ప్రెస్‌కు రిజర్వేషన్ చేయించుకుని తిరుపతి బయలదేరారు. భార్యకీ - తనకీ ఎదరెదర బెర్త్‌లే. సామానంతా అడుగు బెర్త్ కావటం వల్ల జాగర్తగా అడుగున పెట్టి సూట్‌కేస్‌కి గొలుసు కట్టి - తాళం కప్ప వేసాడు. చీకటి పడుతుండగా తెచ్చుకున్న టిఫిన్లు కానిచ్చేసి - బెర్త్‌ల మీద పడకలు వేశారు. అనంతలక్ష్మి బాబుని వక్కన వేసుకుంది. ఎక్స్‌ప్రెస్ రాజమండ్రి దాటింది. పాసింజర్లు బిలబిలమంటూ లోన ప్రవేశించారు. సీట్లు వెతుక్కుంటున్నారు. పడుకున్న వాళ్లని లేపి "ఇది మీ నెంబరా? సారీ ఫర్ ది డిస్ట్రబెన్స్"అని వెళ్తున్నారు.

ఎవరో ముసలావిడ వచ్చి అనంత లక్ష్మి కాళ్ల దగ్గర కూర్చుంది. "ఎవరూ?'' అంది అనంతలక్ష్మి.

''నేనే నమ్మా. తిరుపతి పోవాలి. రిజర్వేషన్ దొరకలేదు. టి.టి.కి. మా అబ్బాయి చెప్పాడు. టి.టి. అందాకా సర్దుకోమన్నాడు'' అంది.

"అలాగా, పోనీ. అలా సర్దుక్కూర్చోండి"

''నా తల్లే. ఎంత మందికుంటుందీ మంచి తనం, ఏం పేరమ్మా?''

"అనంతలక్ష్మి"

''ముచ్చటయిన పేరు. నా కూతురి పేరూ అదే"అని అలాగా మాటల్లో దించింది. అర్ధ గంటలో ''నువ్వటే కాంతం పిన్ని కూతురివా? మీ ఆయన పేరు ఆనందరావు కదూ!'' అంది.

''అవునూ.'' అంది లేచి కూర్చుని అనంతలక్ష్మి.

''ఇంతకీ ఎక్కడికే ఒంటరిగా ఈ ప్రయాణం?''

''ఒంటరిగా కాదు. రెండుసార్లు అబార్షనయితే మొక్కుకున్నాం. కొడుకు పుడితే తిరుపతి వస్తామని, తిరుపతి వెళ్తున్నాం. ఇదిగో ఈ వడుకున్నది మా అయనే'' అని ఆనందరావుని చూపెట్టింది.

"ఏమిటీ? మీరు తిరుపతేనా? మరే, తోడు దొరికంది. హమ్మయ్య. ఒరే భడుద్దాయి.

ఆనందూ లేవరా! నేన్నీకు వరసకు వదిన్నే అవుతా!''అని అనంతలక్ష్మి ప్రక్కన కూర్చున్నదల్లా ఆనందరావు పక్కన చేరింది.

''ఎన్నాళ్ళకు కలిసావురా! మీ అమ్మాబాగుందా? మీ అక్కనే ఊరిచ్చారు?'' ఇత్యాది యోగక్షేమాలన్నీ అడిగి - "ఆనందూ! కాసేపు కునుకు తీసావు, కాసేపు నడ్డి వాలుస్తాను. అలా ఆ కిటికీ దగ్గరకూచోరాదూ!'' అంది.

ఆనందరావుకి ముక్కెగిరిపోయింది కోపంతో. పళ్ళు పటపటా కొరికాడు బోలెడు డబ్బులిచ్చి - పదిరోజులముందు నుండి రిజర్వ్ చేయించుకుంటే త్రాష్ఠంలా వచ్చి - బోడి చుట్టరికం కలుపుకుని నా సీటుకే ఎసరు పెట్టింది.

ఆనందరావు అయిష్టంగా కదలకుండా మెదలకుండా ఉండేసరికి - ''పోనీండి. పెద్దావిడ కొంచెం సర్దుకోండి" అని అనంతలక్ష్మి రికమెండేషన్ చేసే సరికి - చేసేదేం లేక లేచి కూర్చున్నాడు. సీటు దొరకటమే తరువాయి ఎయిరు పిల్లో తీసి ఆనందరావుకే ఇచ్చి నిండా గాలి నింపమని, గాలి నింపాక తలకింద పెట్టుకుని పడుకుండిపోయింది గుర్రుపెట్టి. ఆ పడుకోవటం గుడివాడ దగ్గర లేచింది. లేవగానే పెట్టేబేడా సర్దుకుని "వస్తానే లక్ష్మి ఇక్కడ మా పిల్లా అల్లుడూ ఉన్నారు. రేపో, ఎల్లుండో తిరుపతి వస్తా, వీలుంటే తిరుగు ప్రయాణంలో దిగండి. స్టేషన్ దగ్గరే ఇల్లు" అని అల్లుడు పేరు చెప్పి దిగిపోయింది. వెళ్ళిపోతున్నావిణ్ణి - ఒక్క తన్ను తన్నాలనిపించింది. ఆనందరావుకి.

తిరుపతిలో కాలినడకన ఏడుకొండలూ ఎక్కటం మొదలెట్టారు. కొంతవరకూ సరదాగానే గడిచింది కానీ సామాన్లో చంకన - బాబుని భుజం మీదా వేసుకుని కొంత దూరం నడిచేసరికి మాత్రం 'ఇంకా ఎన్నిమెట్లెక్కాలా' అనుకున్నాడు. ముందు రోజు రాత్రి సరిగా నిద్రలేకపోవటం చేత భోజనం కూడా లేకపోవటం చేత కళ్ళు బరువు కాళ్ళ పీకూ ప్రారంభం అయ్యాయి. ''టిఫిన్ చేసి వెళ్దామంటే అనంతలక్ష్మి ఒప్పుకోలేదు. "టిఫిన్ చేసి కొండకెళ్తామా? ఇంకేమన్నా ఉందా? మహాపరాధం! ఆ ఆలోచనే రాకూడదు, చెంపలేస్కోండి!" అంది.

చెంపలేసుకోక తప్పలేదు ఆనందరావుకి.

మరికొంతసేపు నడిచాడు. కొండపైకి చల్లగాలి మనసుకి ఆహ్లాదాన్నిస్తోంది. సూర్యుని లేతకిరణాలు నులివెచ్చగా వున్నాయి. మంచు బిందువులు కరిగి చెట్ల ఆకుల మీద నుంచి మీదపడి గిలిగింతలు పెడుతున్నాయి. కాసేపు కూర్చొని వెళ్తే బావుణ్ణనిపించింది.

"లక్ష్మి కాసేపు కూచుందాం"అన్నాడు.

కాదన్లేదు అనంతలక్ష్మి. ఇద్దరూ కూర్చున్నారు. జనం గుంపులు గుంపులుగా నడుస్తున్నారు. ఒకాయన పింగళి కాటూరి రచించిన "గడిచిన యాపదల్ కథలుగా సహయాత్రికు తోడ చెప్పుచున్..." అనే పద్యం రాగయుక్తంగా చదువుతూ - ముందుకు నడుస్తున్నాడు.

కొంతమంది ఘంటసాల వారి ప్రేయివేటు గీతం... "ఏడుకొండలవాడా.... నవెూ వెంటటేశా!'' అని.... పాటలు పాడుకుంటూ ముందుకు నడుస్తోంటే...

అనంతలక్ష్మి ''తిరుమల మందిర సుందరా!" అని పాడ్డం మొదలెట్టింది. వింటూ కూర్చున్న ఆనందరావుని - "మీరూ గొంతు కలపండి" అంది చేత్తో పాడుస్తూ. ఆనందరావు గొంతు పాటలకి పనికిరాదు. అయినా పాటందుకునే సరికి బాబు గొల్లు మన్నాడు. అనంతలక్ష్మి వాణ్ణి ఒళ్ళో వేసుకుంది. "మీరు పాడండి'' అంది. ఆనందరావు పాడుతునే ఉన్నాడు. నడుస్తూ కొండ ఎక్కు తున్న ముసలి దంపతులు వీళ్ళనే ఎగాదిగా చూస్తూ - "కొండమీదికీ దాపురించారూ!" అని రూపాయి బిళ్ళ విసిరింది.

"మేం ముష్టోళ్ళలా కనిపించామా?" కస్సుమన్నాడు ఆనందరావు.

"మాకేం తెల్సూ? ఆ ఆకారం చేస్తే ఏమో అనుకున్నాను" అంటే ఎఱ్ఱగా చూస్తూ ఆమె ముందుకు నడిచింది. ఆమె వెళ్ళాక ఆనంద రావు అద్దం చూసుకున్నాడు. జుట్టు తాటిపీచులా ఉంది. కళ్ళు లోతుగా ఉన్నాయి. పది రోజులయి గియ్యని గడ్డం కలుపు మొక్కలు తియ్యని వరిపైరులా ఉంది. భుజం మీద తడి తువ్వాలు. పక్కనే బేగులోంచి బైటకి కనిపిస్తోన్న బాబు ఉచ్చబొంతలూ, 'నిజమే తప్పు ఆమెద్ధికాదు' అనుకున్నాడు.

ఎట్టకేలకు కొండకి చేరుకున్నారు.

అనంతలక్ష్మి బాబుని మెట్లమీద దించి మోకరిల్లి నమస్సులర్పించింది. ఆమెను అనుసరించాడు ఆనందరావు. ఆ తరువాత కాటేజికి డబ్బులు కట్టి - రూం తాళాలందుకొని సామాన్లందులో పడేసుకున్నాడు. కళ్యాణ కట్టకు బయలుదేరాడు తలనీలలు అర్పించు కోడానికి.

"ఏమండీ! నేనిక్కడ బాబునెత్తుకుని కూర్చుంటాను. మీరీ గళ్ళతువ్వాలు కట్టుకెళ్ళండి. ఓ అయిదో, పదో పట్టుకెళ్ళండి. తలనీలాలు తియ్యగానే వాడికిచ్చేయండి. డబ్బులడిగితే ఇవ్వననకండి. కోపంతో వాడు కత్తి విసిరితే చికాకు" అంది.

"జాగర్త కూర్చో" అని ముందుకెళ్తోన్న ఆనందరావుకి ఎదురుగా వస్తోన్న గుళ్ళతో ఉన్నాళ్ళందరూ ఒక రకంగానే కనిపించారు. అప్పుడు డౌటొచ్చింది. కొంపతీసి నేనని భ్రమించి అనంతలక్ష్మి ఎవరితోనో నడిచేయదు కదా!" అనుకుని వెనుదిరిగి - "లక్ష్మి! నేనొచ్చి మూడుసార్లు పిలిచేదాకా ఎవరితోనూ వెళ్ళకు అన్నాడు.

"మూడు సార్లు. పిలవటమెందుకండీ. అయినా నేనెందుకెలతానూ? అంది సాగదీస్తూ.

"అదికాదే ఈ గుళ్లతో అందరూ ఒకేలా కనిపించటంలేదూ? అందుకే నేను పిలిచేదాకా వెళ్ళమాకు" అన్నాడు ముందుకు కదుల్తూ.

"మీ ఇల్లు బంగారంగానూ!" అని అనంతలక్ష్మి పకపకా నవ్వింది. తలనీలా లర్పించుకుని - స్నానం చేసి చెట్టుకింద చేస్తే అనంతలక్ష్మి అక్కడే ఉంది. అన్నట్లే మూడుసార్లు పిలాచాడు. ఆనందరావు వచ్చాక - నేను బొక్కబోర్లా ప్రదక్షిణలు చేసుకోవాలి. మీరు బాబు నెత్తుకుని కూర్చోండి. జాగర్త" అని చెప్పి వెళ్ళింది.

గంటపోయాక నిద్రపోతున్న ఆనంద రావుని లేపి -"ఏమండీ! లెండి. దర్శనానికి తొమ్మిది గంటల వ్యవధి ఉంది. పాపనాశనం, ఆకాశగంగా తిరిగొచ్చేద్దాం."అని అంటుంటే

"నిద్దరొస్తోంది."

"మీ నిద్దర బంగారంగానూ! లేవండి, లేవండి" అందామె.

లైన్లో నిల్చున్న బస్సెక్కారిద్దరూ. బస్సెక్కగానే ఇద్దరూ నిద్రలోనికొరిగారు. బాబు కంకటిల్లిపోయి ఏడుస్తున్నాడు. చుట్టుపక్కల యాత్రికులందరూ "పిల్లాడేడుస్తున్నాడు. ఏంటా మొద్దునిద్రా? మా చెవ్వులు చిల్లులు పడుతున్నాయి" అని కేకలేస్తోంటే

ఆనందరావు లేచి "లక్ష్మీ! లక్ష్మీ! బాబు ఏడుస్తున్నాడు. పాలివ్వు" అని జబ్బలు పట్టుకు కుదిపాడు. తలనివాల్చి నిద్రపోతున్నామె "లక్ష్మియా? లక్ష్మి ఎవరు?" అని తెలివి తెచ్చుకుని చేసే సరికి

"ఎ... ఎవరు మీరు" అంది గాబరా పడిపోతూ

"నువ్వు అనంతలక్ష్మి కాదా?

ఆమె ఏడుపు లంకించటం మొదలు పెట్టింది. "మా ఆయనేరి... మా పాపెక్కడ?"

"అయ్యో.... అనంతం! నిద్రలో లేపితే నువ్వనుకున్నా.... ఎక్కడుండిపోయింది నా అనంతం?...... లక్ష్మి!" అనందరావు చిందులు వేసాడు. బస్సులో అందరికీ పరిస్థితి అర్థం

అయ్యేసరికి అర్ధగంట పట్టింది.

"సరే బాగుంది వరస. ఏం మునిగి పోయిందిలేదు"అని బస్సును ఆపించి తప్పి పోయిన అనంతలక్ష్మి గురించి ఆనందరావూ - ఆమె భర్త గురించి ప్రక్కామె పోలీసులకు చెప్పి, కొండమీద ఎనౌన్సు చేయిం చారు. పావుగంటలో పదిసార్లు ఎనౌన్సు మెంట్లు విన్న అనంతలక్ష్మి - అప్పుడే ప్రద క్షిణలు పూర్తి చేసుకుని ఆఫీసు వైపు పరుగు తీసింది.

అనంతలక్ష్మి సుదర్శన కాటేజి దగ్గరే ఉంటున్నట్లు భర్త పక్కనే ఉన్న ఆమె భర్త గుడి మెట్ల దగ్గరే ఉంట్నుట్లు తిరిగి ఎనౌన్సు మెంటు ఇవ్వటం జరిగింది. అర్ధగంట తరు వాత రెండు జంటలూ సురక్షితంగా కలుసు కున్నారు. ఆనందరావూ - అవతలివ్యక్తి రంగూ పొడవుల్లోనూ సమానంగా ఉండటం చేత ఒకర్నొకరు పోల్చుకోలేక పోవటం సమంజసమే అనిపించింది చూసిన అందరికీ.

అందరూ రెండు జంటలకీ జాగర్తలు చెప్పారు. అందరూ వీళ్ళ గురించి చెప్పు కుంటూ కడుపు చెక్కలయ్యేలా నవ్వుకున్నారు.

మొత్తం మీద యాత్ర ముగించుకుని తిరుగు ప్రయాణానికి సన్నద్ధమయ్యారు. రిజర్వేషన్ దొరకలేదు. గుడివాడ వరకూ బస్సు జర్నీ చెయ్యాలనుకున్నారు. టిక్కట్లు తీసి బస్సెక్కారు.

బస్సు కొంత దూరం వెళ్తోంది.

బస్సులో కూర్చున్న అందరూ ముక్కులు మూసుకుంటూన్నారు.

దుర్గంధం!

ఎక్కణ్ణించో?

"ఏమిటీ?... ఈ కంపేమిటీ?" ఒక్కొక్కరూ అనుకోసాగారు. ఆనందరావు పక్కనే కూర్చున్న ఒకాయన ఆ దుర్గంధాన్ని ఇముడ్చు కోలేక వస్తోన్న 'వాంతి'ని ఆపుకునేందుకు లేచి నించున్నాడు.

నించున్నాడే గాని. వాంతిని ఆపుకోలేక పోయాడు.

భళ్ళున వాంతు చేసుకున్నాడు. సరిగ్గా ఆనందరావు గుండంతా కరాబయింది. అంద రూ ముఖాలు చిట్లించారు. "ఛీ...." అంటూ అనంతలక్ష్మి లేచింది బాబును ఎత్తుకుని. వాంతి చేసుకున్న వ్యక్తి భార్య భయపడిపోయి తువ్వాలు తీసి - ఆనందరావు తలను తుడి చింది. ఆనందరావు ఏడుపు ముఖం పెట్టాడు. ఆమె ఆనందరావుని తీసుకెళ్ళి - నీళ్ళతో తలకడిగి డెట్టాలుతో తుడిచింది.

"అసలింతకీ ఈ కంపేమిటి? డ్రైవర్ గారూ బస్సాపండీ.... కొంపతీసి బస్సులో ఏదన్నా శవం ఉందేమో?" అన్న సందేహాన్ని వ్యక్తం చేసారందరూ. ఎక్కడా ఏం లేదు. బేగ్‌లు తనిఖీ చేసారు.

బిగ్‌షాపర్‌లోంచి మొన్న ప్రదక్షిణలు చేసి ఆరెయ్యకుండా అనంతలక్ష్మి దాచిన తడి చీర కంపు అది! ఆనందరావుకీ కడుపులో తిప్పింది. "ఏమండీ! ఇందాకట్నుంచీ గోలచేస్తోంటే పట్టించుకోరేం? ఆ చీరవతలకి విసిరేయండి!" అన్నారందరూ కోపంగా ముక్కులూ... నోళ్ళూ మూసుకుంటూ.

విధిలేక చీర - చీరతో ఓ తువ్వాలు కిటికీలోంచి విసిరేసింది అనంతలక్ష్మి.

ఇంటికొచ్చాక - కొన్నాళ్ళ తరువాత

"ఏమండీ! మీకో శుభవార్త" అంది అనంతలక్ష్మి.

"ఏంటది?"

"మీకు బాబో.... పాపో.. త్వరలో" సిగ్గుతో వంకలు తిరుగుతూ అంది.

ఆనందరావు ఆనందపడిన వాడల్లా ఆగిపోయి "ఇదిగోలక్ష్మి! 'తిరుపతి'లో మళ్ళీ ఏం మొక్కుకోలేదు కదా!" అన్నాడు కంగారు పడిపోతూ.